

Trondheim, 16.10.2021

Deres referanse: 20/14988

Høring: Forslag om innføring av eierkonsentrasjonsregler i kystfiskeflåten

Sjømatbedriftene viser til høring av den, 16.07.21 med svarfrist den 16.10.21.

Sjømatbedriftene leverer med dette sitt høringssvar.

Bakgrunn

Fiskeridirektoratet har bedt om innspill ifm. å fastsette begrensninger for eierkonsentrasjon for eiere i fartøy med deltageradgang i gruppene konvensjonelle kystfiskefartøy torsk sør, SUK-gruppen og gruppen nordsjøsild kyst som følger:

Deltageradgang i fisket etter torsk i Nordsjøen sør for 62°N for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap:

20 % av gruppeknoten

Deltageradgang for små ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) i fisket etter makrell og nordsjøsild: 15 % av gruppeknoten

Deltageradgang i fisket etter sild i Nordsjøen sør for 62°N for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum (nordsjøsild kyst): 10 % av gruppeknoten

I gruppen konvensjonelle kystfiskefartøy torsk nord hvor det er mange deltakere og

svært lav eierkonsentrasjon, i overkant av 1 %, foreslår Fiskeridirektoratet en begrensning på 2 %. Da åpner en opp for en viss økning, for eksempel i forbindelse med ønske om å inngå strukturkvoteordning for å øke kvotegrunnlaget ytterligere. Det er i denne gruppen av kystfiskeflåten fremdeles rom for økning i kvotegrunnlaget for de fleste fartøyene.

Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på å fastsette begrensninger for eierkonsentrasjon på 2 % av gruppeknoten for eiere i fartøy med deltageradgang i fisket etter torsk, hyse, sei for fartøy som har mindre enn 500m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62°N.

For øvrige grupper i kystfiskeflåten som reguleres med gruppekvote vil Fiskeridirektoratet ut fra dagens eierkonsentrasjon foreslå en begrensning i intervallet 5 % -10 %.

Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på om øvrige grupper i kystfiskeflåten som reguleres med gruppekvote bør ha en begrensning på eierkonsentrasjon på mellom 5 % og 10 % av gruppeknoten.

Det bør vurderes også å innføre en begrensning på eierkonsentrasjon for eiere med deltageradgang i fisket etter leppefisk på sikt. I dag har største eier i første ledd 7 av 379 «kvotefaktorer». Dette utgjør ca. 1,85 %.

Neste spørsmål blir hvordan kvoten skal tilordnes den enkelte eier. I gjeldende ordning for havfiskeflåten tilordnes den enkelte eier fartøyets kvoteandel fullt ut dersom man har en eierandel i et fartøy på mer enn 50 %, en forholdsmessig andel (faktisk andel) dersom man har en eierandel på mellom 20 % og 50 %, mens man ikke tilordnes noe dersom eierandelen er mindre enn 20 %.

Fiskeridirektoratet vil foreslå at man ikke fastsetter et tilsvarende regelverk for tilordning av kvote i kystfiskeflåten. En slik beregningsmåte viser ikke den faktiske eierkonsentrasjonen og vil gi et feil bilde. Det er også en stor forskjell i eierstrukturen for kystfiskeflåten i forhold til i havfiskeflåten. I havfiskeflåten har man i mange tilfeller en betydelig mer komplisert eiersammensetning og struktur med mange bakenforliggende eiere i mange ledd og med mange aktører. Det har derfor vært hensiktsmessig med gjeldende beregningsmetode for tilordning. For eierskap i kystfiskeflåten er det i de fleste tilfelle relativt enkle eierstrukturer og mange er eneeiere eller selskapet består

bare av et fåtall eiere og få bakenforliggende eierledd. Det skal derfor være relativt enkelt å beregne andel av kvote basert på faktisk eierandel både for forvaltning og næring.

Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på om tilordning av kvote bør skje basert på faktisk eierandel. Alternativt at det nyttes samme system som for havfiskeflåten ved at den enkelte eier tilordnes fartøyets kvoteandel fullt ut dersom man har en eierandel i et fartøy på mer enn 50 %, en forholdsmessig andel (faktisk andel) dersom man har en eierandel på mellom 20 % og 50 %, mens man ikke tilordnes noe dersom eierandelen er mindre enn 20 %.

Konsekvenser

Innføring av regler om eierkonsentrasjon i kystfiskeflåten vil ha betydning for en stor gruppe fartøy og eiere. Forslagene ovenfor antas imidlertid ikke å medføre noen vesentlige konsekvenser for næringsaktørene på kort sikt. Dette skyldes at de foreslåtte eierskapsbegrensningene først vil tre inn ved en ytterligere konsentrasjon i eierskapet.

Forslagene vil medføre at man har kontroll på eierkonsentrasjonen i fartøygruppene og vil demme opp for en uønsket eierskapskonsentrasjon i kystfiskeflåten. Forslagene vil samtidig gi næringsaktørene forutsigbare rammer for fremtidig planlegging av driften i det enkelte fiskeri. Det vil være naturlig med en ny vurdering av grensene for eierkonsentrasjon innen 3-5 år.

For næringen kan et nytt regelverk bety noe økt saksbehandlingstid før de får svar på sine søknader. For forvaltningen vil saksbehandlingen bli litt mer omfattende, noe som vil kunne kreve noe lengre saksbehandlingstid. Det vil være viktig at et nytt fartøy- og kvoteregister i Fiskeridirektoratet er tilrettelagt for visning av samtlige eierledd. Saksbehandler og næringen selv vil da på en enkel måte kunne avgjøre om et rederi vil komme i konflikt med et eventuelt nytt regelverk for eierkonsentrasjon i forbindelse med en søknad.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene vil i dette høringssvaret foretar en samlet vurdering av de endringer som er adressert fra direktoratet. I dag er det eierskapskonsentrasjonsbegrensninger i havfiskeflåten, mens det ikke er en slik bestemmelse for kystfiskeflåten.

Da strukturering ble innført bidro dette, på den ene siden, til at eldre og utdaterte fartøy ble fornyet og byttet ut med mer driftssikre, effektive og tryggere fartøy. På den annen side førte dette til en forenkling for fiskeren, samtidig som det ga anledning til å kjøpe seg opp innen fiskerier. Et av hovedmålsetningene med disse grepene var å bidra til økt lønnsomhet i fiskerinæringen. Strukturering er ikke tilgjengelig for den aller minste flåten.

Etter innføring av strukturvoteordningen har kvotetakene blitt hevet, og det samme har eierkonsentrasjonsreglene. Både strukturvoteordning og hevede kvotetak med endringer i eierkonsentrasjonsreglene har bidratt til større eierkonsentrasjon.

Sjømatbedriftene finner det i utgangspunktet positivt at det er vekket interesse og investeringsvilje i fiskefartøy hos de som ikke er aktive fiskere. Samtidig må man konstatere at det ikke er de samme forutsetningene som ligger til grunn i dag, som det det var da man innførte fritak fra aktivitetsplikten for minoritetsiere. Blant annet for at fartøyene skal ha tilgang på kapital som vil kunne fremme utvikling og innovasjon mener Sjømatbedriftene at det fremdeles må være ordninger som stimulerer de riktige miljøene til å investere i denne delen av næringen.

På bakgrunn av utviklingen på eiersiden i kystfiskeflåten, og med tanke på framtidig stabilitet i næringen mener Sjømatbedriftene at det bør innføres eierskapsbegrensninger også for kystfiskeflåten, og støtter derfor opp om de forslag som er fremsatt fra direktoratet.

Sjømatbedriftene forstår det som at for høy eierkonsentrasjon ikke er et problem i kystfiskeflåten i dag, men at Fiskeridirektoratet med sitt forslag inntar en føre-var holdning til det. Sjømatbedriftene mener det er viktig å sende klare signaler om at man ikke ønsker for høye eierkonsentrasjoner i kystfiskeflåten. Dette både med tanke på rekruttering, i forhold til konkurranseforhold og for å sikre at ressursene som blir høstet av kystflåten skal komme kystbefolkningen til gode. Samtidig oppfatter vi at de foreslåtte tiltakene vil ha liten eller ingen effekt på sammensetningen av eierskap i dag, hvilket igjen medfører at få eller ingen må selge seg ut og dermed ned for å etterkomme de foreslåtte

begrensningene. De foreslåtte begrensningene vil derimot kunne ha konsekvenser for fremtiden. Det må erkjennes at det er viktig å stimulere til investering i kystfiskeflåten, en begrensning i eierkonsentrasjon vil kunne ha motsatt effekt. I kystfiskeflåten er det alltid behov for investering for å etterkomme nye krav, forbedre sikkerhet og øke effektivitet. Samtidig er ikke investeringene like tunge som for den havgående flåten. Sjømatbedriftene vurderer det slik, gitt at de foreslåtte begrensningene ikke i stor utstrekning rammer noen i dag, at hensynet til spredt eierskap må prioriteres før andre. For Sjømatbedriftene, er det et overordnet mål å sikre at ressursene som blir høstet, kommer kystbefolkningen til gode.

Når det gjelder tilordning av kvote, vurderer Sjømatbedriftene det som hensiktsmessig å basere dette på faktisk eierandel i henhold til Fiskeridirektoratets anbefaling. Slik vi ser det, vil det medføre noe ekstra arbeid og dermed noe lenger saksbehandlingstid for Fiskeridirektoratet, men det vil til gjengjeld helt korrekt gjenspeile den faktiske eiersammensetningen i fartøyet. Samtidig kan en tenkt situasjon, med bruk av modellen som benyttes på havfiskeflåten kunne medføre at eiere av flere fartøy i kystfiskeflåten blir begrenset til tross for at deres reelle andel av kvoten er lavere. Dette kan være en unødvendig begrensning.

Sjømatbedriftene har merket seg at Fiskeridirektoratet i denne høringen ikke går inn på temaet: utenlandsk eierskap. Sjømatbedriftene ønsker allikevel å belyse dette temaet: Et (norsk) fiskefartøy kan ikke være mer enn 40 % eid av utenlandske statsborgere. Det vil si at minst 60 % av fartøyet må være eid av norske statsborgere. Fartøy under 15 meter kan derimot være heleid av utenlandsk statsborger bosatt i Norge. Nasjonalitetskravet åpner for et visst utenlandsk eierskap i norske fiskerier. For fartøy under 15 meter, både i åpen gruppe og for fartøy med kvote(r), har man sett en økning i utenlandsk eierskap. I flåten over 15 meter er utenlandsk eierskap lavere.

Sjømatbedriftene mener det bør iverksettes tiltak for å forhindre økt utenlandsk eierskap i fiskeflåten, da særlig i den delen av flåten som er rammet mest – under 15 meter.

På den bakgrunn vil Sjømatbedriftene foreslå at direktoratet kommer tilbake til høringsinstansene med et eget forslag om innføring av nasjonalitetskrav for den minste delen av flåten, slik at man får en gjennomgående og lik praktisering av nasjonalitetskravet i alle flåtegrupper.

Sjømatbedriftene mener videre at opplysninger rundt utenlandsk eierskap bør systematiseres, slik at man til enhver tid ser hvor stor andel av kvoten som er utenlandsk eid. Sett i sammenheng med

tidligere tema om fartøy som i mindre grad er eid av registrerte fiskere, mener Sjømatbedriftene at det er viktig at man ikke lukker helt for kapitalsterke minoritetseiere uten reell kontroll over fartøy.

Med vennlig hilsen
Sjømatbedriftene

Robert Eriksson
Administrerende Direktør

Helene Kristoffersen
Fagsjef fangstbasert industri